

Kinga Białek
Grażyna Sekulska-Gładysz

PRACA Z PYTANIAM W METODZIE KRYTYCZNEGO CZYTANIA

KRYTYCZNE CZYTANIE
ZE SZKOŁĄ EDUKACJI

PRZEWODNIKI SZKOŁY EDUKACJI

Krytyc

SZKOŁA
EDUKACJI

POLSKO-AMERYKAŃSKIEJ FUNDACJI
WOLNOŚCI I UNIwersYTETU
WARSZAWSKIEGO

W serii Krytyczne czytanie ze Szkołą Edukacji ukazały się:

*Materiały dla nauczycieli i nauczycielek wprowadzających
metodę krytycznego czytania na lekcjach języka polskiego
w szkole podstawowej*

oraz

*Materiały dla nauczycieli i nauczycielek wprowadzających
metodę krytycznego czytania na lekcjach języka polskiego
w szkole ponadpodstawowej.*

Jak pracować z pytaniami?

W pracy polonisty / polonistki zadawanie pytań jest jedną z kluczowych strategii – często lekcja ma charakter rozmowy z klasą, w czasie której nauczyciel / nauczycielka zadaje pytania prowadzące do pogłębienia uczniowskich interpretacji lub zwracające uwagę na ważne aspekty lektury. Warto pamiętać o kilku niezbędnych elementach, które sprawią, że zadawanie pytań będzie efektywne.

O tym warto pamiętać:

- wybór ważnego pytania – często dialog na lekcji wygląda tak, że nauczyciel / nauczycielka zarzuca klasę całą serią pytań. W ten sposób osłabia potencjał tych pytań. Lepiej skoncentrować się na jednym pytaniu, które wymaga pogłębionego myślenia, uruchamia wiele perspektyw i pozwala uczniom na samodzielny wybór stanowiska;
- czas na przemyślenie odpowiedzi – lekcja oparta na pytaniach nie może przypominać meczu tenisa stołowego. Mocne pytania wymagają namysłu. Dawanie czasu na przemyślenie i wytrzymywanie ciszy są ważnymi strategiami nauczycielskimi;
- angażowanie całej klasy – podczas lekcji wszyscy uczniowie i wszystkie uczennice powinni mieć przestrzeń do wyrażania opinii, budowania sądów, dzielenia się własną perspektywą. Często jednak lekcja zamienia się w dialog z wybranymi uczniami, podczas gdy reszta klasy nie jest zaangażowana. Warto wprowadzać rozmowy w parach lub grupach, dając wszystkim uczniom i uczennicom możliwość wypowiedzenia się;
- notowanie – nawet najbardziej pogłębiona dyskusja nie będzie zapamiętana, jeśli uczniowie i uczennice nie zapiszą najważniejszych wniosków. Notatki posłużą im potem do pisania własnych tekstów, do dalszej interpretacji czy budowania refleksji metakognitywnej o czytaniu. Planując notatki dla uczniów i uczennic, warto korzystać z wzorów notatek czy schematów graficznych, które pomagają (szczególnie młodszym osobom) w zorganizowaniu i uporządkowaniu własnych myśli;
- stopniowanie poziomu trudności (budowanie rusztowania) – często nasi uczniowie i nasze uczennice tworzą grupę zróżnicowaną pod względem potrzeb i umiejętności. W takiej sytuacji warto pomyśleć o dodatkowych zadaniach poprzedzających budowanie złożonej wypowiedzi.

Na następnej stronie można znaleźć przykładowe techniki ułatwiające korzystanie z pytań w czasie lekcji.

Przykładowe techniki do pracy z pytaniami

Myślę – mówię – piszę

Nauczyciel / nauczycielka zadaje pytanie i prosi o dwuminutową pracę indywidualną. Uczniowie i uczennice w tym czasie zastanawiają się nad odpowiedzią i notują swoje przemyślenia. Następnie przez kilka minut rozmawiają w parach. Ostatnim etapem jest uzupełnienie notatki o wnioski, które pojawiły się w trakcie rozmowy.

Szybka randka

Uczniowie i uczennice stają w dwóch rzędach, tworząc pary. W tych parach odpowiadają na pytanie zadane przez nauczyciela / nauczycielkę. Po dwóch minutach następuje zmiana par: jeden rząd przesuwa się o jedno miejsce. Procedura powtarza się. Po dwóch zmianach uczniowie i uczennice notują wnioski. W tej technice każda osoba trzykrotnie omawia odpowiedź na pytanie z kolejnymi rozmówcami. Daje to możliwość zapoznania się z różnymi głosami i modyfikowania własnej odpowiedzi, co pogłębia rozumienie problemu.

Stań na linii

Nauczyciel / nauczycielka zadaje pytanie o rozstrzygnięcie (np. *Czy zgadzasz się z opinią bohatera?*) i prosi, aby uczniowie stanęli na linii (narysowanej lub wyobrażonej) w zależności od tego, jakie zajmują stanowisko. Następnie w grupach osób stojących najbliżej siebie wyjaśniają sobie nawzajem, dlaczego podjęli taką decyzję. W kolejnym kroku znajdują kogoś, kto ma inne (najlepiej skrajnie różne) stanowisko i rozmawiają. Zadanie kończy się sformułowaniem notatki.

Praca z wylosowanym lub wybranym pytaniem

Uczniowie losują (lub wybierają) jedno pytanie z wcześniej przygotowanej puli. Ich zadaniem jest przemyśleć i zapisać odpowiedź, a następnie podzielić się nią w parze lub na forum. Pula pytań może być uniwersalna, wykorzystywana w pracy z różnymi lekturami.

Cztery kąty

Nauczyciel / nauczycielka umieszcza w czterech miejscach w sali kartki z odpowiedziami: *zgadzam się, nie zgadzam się, to zależy, nie wiem*, zadaje pytanie i mówi, aby każdy zajął miejsce zgodnie z własną opinią. Nauczyciel / nauczycielka prosi uczniów i uczennice o rozmowę z osobami, które mają takie samo zdanie lub łączy w grupy uczniów o różnych opiniach.

Przed przeczytaniem lektury

Celem lekcji prowadzonej zanim uczniowie i uczennice rozpoczną samodzielne czytanie lektury jest wprowadzenie do świata przedstawionego utworu. Chcemy, aby czytelnicy i czytelniczki od początku czuli się przygotowani do lektury, czuli, że mają wystarczające narzędzia do jej rozumienia. Nauczyciele i nauczycielki mogą w tej lekcji odnosić się do przewidywanych trudności w odbiorze tekstu (np. potrzebnej wiedzy kontekstowej, genologicznej, świadomości językowej). Służyć temu mogą różne techniki, takie jak praca z okładką, tytułem, pierwszymi zdaniami lub wybranym fragmentem powieści.

Przykładowe pytania i polecenia

Analiza okładki:

- Opiszcie pojawiające się na okładce elementy graficzne. W jaki sposób łączą się ze sobą? Jakie skojarzenia uruchamiają? Jak sądzą, o czym jest ta książka?
- Który z przedstawionych na okładce elementów budzi Wasze największe emocje? Jakiego? Jak sądzą, jaki może mieć związek z fabułą?
- Popatrzcie na okładkę powieści. Jaki nastrój wprowadza? Skąd to wiadomo? Jak sądzą, o czym będzie ta powieść?

Analiza tytułu / tytułów rozdziałów:

- Sprawdźcie w dostępnych źródłach znaczenie wyrazów z tytułu. Jak sądzą, które znaczenie będzie odnosiło się do treści lektury?
- Jakiego pytania przychodzi Wam do głowy, kiedy czytacie tytuł tej powieści?
- Przeczytajcie tytuły kolejnych rozdziałów tej powieści. Jak sądzą, o czym opowiada ta książka?

Analiza fragmentów:

- Przeczytajmy wspólnie pierwszy akapit powieści. Jakiego emocje wywołuje ten fragment? Jak sądzą, które z nich będą dominujące w powieści?
- Posłuchajcie pierwszych kilku zdań. Kto będzie głównym bohaterem? Skąd to wiecie?
- Przeczytajcie fragment książki. Jak sądzą, co mogło doprowadzić do tej sytuacji? Jak ona może się skończyć?

Wprowadzenie niezbędnej wiedzy kontekstowej / tła:

- Akcja powieści, którą będziemy czytać, toczy się w ... wieku. Jakie ważne wydarzenia dla Polski / Europy / świata miały wtedy miejsce? O czym powinniśmy się więcej dowiedzieć?
- Zbierzmy informacje o czasie i miejscu wydarzeń. Jakie fakty z geografii lub historii będą nam potrzebne? Co musimy sprawdzić?
- Spójrzcie na rysunki przedstawiające osoby, które żyły w tym samym czasie, kiedy toczy się akcja powieści. Zastanówmy się, czym ich życie różniło się od naszego.
- Przeczytajcie nazwy przedmiotów pojawiających się w tej powieści. Do czego służyły? Kto dzisiaj używa podobnych przedmiotów?
- W powieści, którą przeczytamy, autor zastosował liczne zabiegi stylizacyjne. Przeczytajmy kilka zdań i zastanówmy się, co możemy powiedzieć o języku tej książki. Jak zastosowane w utworze środki językowe na nas wpływają?

W trakcie czytania lektury

Kiedy uczniowie i uczennice czytają lekturę w domu, nauczyciel / nauczycielka wspiera ich w tym procesie podczas “lekcji soczewkowej”. Służy ona przede wszystkim zebraniu i uporządkowaniu notatek oraz wprowadzeniu nowej “soczewki” – perspektywy, która będzie ważna podczas zapoznawania się z kolejnym segmentem tekstu. Takie spotkanie w trakcie czytania utrwala dotychczasową wiedzę, pozwala także na wyznaczanie celów dalszej lektury. Uczniowie i uczennice mogą też wypróbować nową strategię notowania.

Przykładowe pytania i polecenia

Rozumienie elementów świata przedstawionego:

- Jakie trzy słowa najlepiej charakteryzują bohatera?
- Jaki przedmiot mógłby być atrybutem bohatera?
- Jaką decyzję podjął bohater? Jaki dylemat musiał rozstrzygnąć?
- Co łączy, co dzieli bohaterów? Porównajcie ich motywacje / cele / wartości.
- Gdzie toczy się akcja? Jakie znaczenie ma miejsce akcji? Jak ogranicza bohatera? Jakie daje mu możliwości? Czy te wydarzenia mogłyby toczyć się w innym miejscu?
- W jakich ważnych miejscach znaleźli się bohaterowie? Które elementy przestrzeni mogą mieć znaczenie symboliczne? Jaki jest związek przestrzeni z wydarzeniami?
- Czy wszyscy bohaterowie wiedzą tyle samo?
- W jaki sposób opis miejsca tworzy nastrój powieści? Jaki ma związek z wydarzeniami?
- Kiedy toczy się akcja? Jak czas akcji wpływa na sytuację bohatera? Jak go ogranicza? Jakie daje mu możliwości? Czy te wydarzenia mogłyby toczyć się kiedy indziej?
- Wskaż momenty, w których akcja przyspiesza / zwalnia. Jak sądzisz, dlaczego tak się dzieje?
- Które wydarzenia / spotkania / rozmowy uważasz za najważniejsze? Jak sądzisz, jakie będą ich konsekwencje?

Narracja:

- Kto opowiada tę historię? Co wie, czego nie wie, czego nam nie mówi? Czy ufasz narratorowi?
- Wskaż miejsca, w których narrator wprost wyraża opinie. Czy są one zgodne z opiniami bohaterów? Czy Ty się z nimi zgadzasz?
- Jakie przekonania lub sądy są ukryte w narracji, choć nie są wyrażone wprost?

Stawianie hipotez w odniesieniu do wiedzy o tekście:

- Kto jest głównym / najważniejszym bohaterem? Jaką rolę w jego historii odegrają inni bohaterowie?
- Kto się zmieni? Jak to się wydarzy? Kto, Twoim zdaniem, powinien się zmienić?
- Co się zmieni w życiu głównego bohatera? Pomyśl o postawie, wartościach, sposobie postępowania, sytuacji życiowej, relacjach...
- Jakie są możliwe rozwiązania? Które jest najbardziej prawdopodobne? Jakie przesłanki w tekście pozwalają tak myśleć?
- Co może się wydarzyć? Jakie kolejne problemy mogą się pojawić? Co może pomóc w tej sytuacji? Co może przeszkodzić?

Odniesienie do doświadczeń czytelniczych (do wykorzystania w trakcie lektury lub podczas syntezy):

- Co Cię zdziwiło, zaskoczyło?
- Jakie elementy tej historii wymagają dodatkowych wyjaśnień?
- Na jakie pytanie nie znalazłeś / znalazłaś odpowiedzi?
- Które momenty w tej historii były dla Ciebie: najtrudniejsze do zrozumienia, najbardziej interesujące, bulwersujące, emocjonujące, niespójne..?
- Czy Twoje hipotezy się sprawdziły?
- Jaki szczegół – który inni mogli pominąć – wydaje Ci się istotny?

Refleksja o czytaniu – budowanie świadomości metakognitywnej (do wykorzystania w trakcie lektury lub podczas syntezy):

- Co Ci ułatwiało, a co utrudniało czytanie? Dlaczego?
- Jakie strategie pomagały Ci w trakcie czytania?
- Który sposób notowania był dla Ciebie najlepszy? Dlaczego?
- Na co zwracasz uwagę w trakcie lektury? Co Ci umyka?
- Czy ma dla Ciebie znaczenie pora dnia, w której czytasz? Jakiej?
- Co sprawia, że lektura jest dla Ciebie łatwa lub trudna w odbiorze? Co sprawia, że lektura jest dla Ciebie przyjemna?
- W jaki sposób to, czego nauczyłeś / nauczyłaś się podczas czytania tej lektury, pomoże Ci lepiej rozumieć inne książki?

Synteza wiedzy o lekturze i wnioskowanie

Po zakończeniu samodzielnej lektury nadchodzi czas na pracę w klasie. Pierwsza lekcja powinna pozwolić uczniom i uczennicom na uporządkowanie wiedzy o świecie przedstawionym i zobaczenie historii w całości. To także czas na to, by pogłębiać ich myślenie i zapraszać do formułowania wniosków (np. szukania powiązań czy istotnych niejednoznaczności i niespójności), które będzie można wykorzystać podczas dalszej pracy nad interpretacją.

Przykładowe pytania i polecenia

Pytania wspierające dokonywanie syntezy:

- Jak zmieniały się Twoje emocje w czasie czytania? Co miało na to wpływ?
- Jak zmieniał się nastrój w powieści? Co miało na to wpływ?
- Jaki jest główny konflikt opisany w tej lekturze? Kogo dotyczy ten konflikt? Czy został rozstrzygnięty? Jakimi metodami? Jakie są skutki tego rozstrzygnięcia?

Pytania o naj...:

- Które wydarzenia możesz uznać za najważniejsze? Czy w książce zauważasz jakiś punkt kulminacyjny lub punkty zwrotne? Uzasadnij swoją odpowiedź.
- Jakie słowa bohatera uważasz za najważniejsze? Jak je rozumiesz w kontekście całości utworu?
- Który bohater jest najsilniejszy? Dlaczego?
- Którzy bohaterowie są niezbędni? Bez których bohaterów ta historia mogłaby się toczyć?

Pytania o pierwsze i ostatnie:

- Od czego zaczyna się książka? Jak się kończy? Przeczytaj pierwsze i ostatnie zdanie. Jakie widzisz powiązania? Czy to jest zgodne z Twoim rozumieniem całości lektury? Co nowego możesz dzięki temu zrozumieć?
- Który bohater pojawia się jako pierwszy? Który występuje jako ostatni? Jakie to ma znaczenie dla całości?
- Jaka sytuacja pojawia się na początku książki? Czy byłaby możliwa pod koniec? Dlaczego?
- Czy lektura ma szczęśliwe zakończenie? Czy jest ono na pewno szczęśliwe? Dla kogo tak, a dla kogo nie?
- Co czujesz po przeczytaniu zakończenia tej lektury? Czy czujesz satysfakcję? Co Ci w nim przeszkadza? Jak Ty zakończyłbyś / zakończyłabyś tę historię?

Pytania o ważne elementy:

- Jaki jest związek tytułu z treścią całej lektury?
- Czy to dobry tytuł dla tej książki? Dlaczego? Czy masz pomysł na lepszy tytuł? Dlaczego właśnie taki?
- Jakie nowe perspektywy rozumienia lektury uruchamia przedmowa / prolog / epilog / motto?
- Zwróć uwagę na zastosowane w tekście zabiegi edytorskie (np. pogrubienia, rozstrzelony druk, druk pochyły, kapitaliki). O czym one świadczą? Jak wpływają na nasze rozumienie?
- W jaki sposób rysunki (ilustracje) zamieszczone w tekście wpływają na nas, czytelników? Czy ułatwiają nam zrozumienie całości? Jakie nowe perspektywy uruchamiają?
- Zwróć uwagę na podział na części / rozdziały i ich tytuły – co dzięki temu możemy zrozumieć? Czy zgadzasz się z tym podziałem? Czy masz pomysł na inny podział?

Pytania o powiązania:

- W jaki sposób język bohatera mówi o jego charakterze?
- Jakie cechy bohatera doprowadziły do problemów?
- Jaki wpływ na innych miały działania bohatera? Jaki wpływ miały na świat?
- Kiedy, Twoim zdaniem, bohater się pomylił / podjął dobrą decyzję / zaryzykował? Co te sytuacje mówią o bohaterze?
- W jakich sytuacjach bohater działał niezgodnie ze swoim charakterem? O czym to świadczy?
- Jakie kontrasty możemy zauważyć w tej książce? Zwróć uwagę na sytuacje, miejsca, wydarzenia itd. Na czym polega kontrast? Jakie podobieństwa między nimi zauważasz?
- Jakie powtarzające się motywy (przedmioty, sytuacje, słowa, zdania) możesz zauważyć? Czemu służy to powtórzenie?

Pytania o wnioskowanie:

- Jaki jest związek między...?
- Jak poszerza Twoje rozumienie całości tej lektury, kiedy zdajesz sobie sprawę z tego, że...?
- Co zmienia się w Twoim myśleniu o historii, gdy przypominasz sobie...?
- Jaka dodatkowa perspektywa pojawia się, gdy przywołasz...?

Interpretacja i pytania krytyczne

Moment przejścia między syntezą i wnioskami a interpretacją i jej krytycznym pogłębieniem jest często bardzo trudny dla uczniów i uczennic – wiąże się z przejściem od konkretnego (np. uogólnionych wniosków na temat fabuły, bohatera czy innych elementów świata przedstawionego) do bardziej abstrakcyjnego myślenia na temat przesłania, uniwersalnych motywów i problemów. W tym kroku ważne jest także włączenie w interpretację własnej perspektywy.

Odpowiednie przeprowadzenie lekcji interpretacyjnej może pozwolić na uruchomienie perspektywy krytycznej – odnoszącej się zarówno do wątków społecznych i kulturowych, jak i do wewnętrznego świata wartości ucznia i uczennicy.

Przykładowe pytania i polecenia

Pytania interpretacyjne:

- Czego nauczył się bohater? Czego Ty się nauczyłeś / nauczyłaś?
- Na jakie pytania filozoficzne mogli sobie odpowiedzieć bohaterowie?
- Jakie ważne / życiowe / filozoficzne pytania stawia przed czytelnikiem ta książka?
- Które ważne słowa bohatera mogłyby stać się czymś życiowym mottem? Jak je rozumiesz?
- Między jakimi wartościami dokonywali wyboru bohaterowie? Jakie inne konflikty wartości pojawiły się w książce nie wprost?
- Jakie ważne idee / koncepcje są poruszone w tej książce?
- O jakich wartościach mówi ta historia?
- W jaki sposób tytuł wiąże się z przesłaniem?
- Jaka książka na podobny temat przypomina ci się? Czy w obu utworach tak samo przedstawiono ..?

Pytania o osobistą perspektywę wprowadzające do krytycznej interpretacji:

- Czy książka sprawiła, że zacząłeś / zaczęłaś myśleć o swoim życiu inaczej?
- Czy są podobieństwa między książką a Twoim życiem?
- Dlaczego temat tej książki jest ważny? Dla kogo jest ważny? Dlaczego jest ważny dla Ciebie?
- Gdybyś był / była na miejscu bohatera, to podjąłbyś / podjęłabyś te same decyzje?
- Jakie przesłanie wynika z tej książki dla Ciebie i innych?

Pytania o perspektywę współczesnego czytelnika wprowadzające do krytycznej interpretacji:

- Co by się zmieniło, gdyby książka była pisana współcześnie?
- Czy warto dzisiaj czytać tę książkę?
- Kto powinien dzisiaj przeczytać tę książkę?
- Czy świat zyskałby czy stracił na tym, gdybyśmy zapomnieli o tej książce? Co uważasz za stratę, a co za zysk?

Pytania krytyczne odnoszące się do świata wartości ucznia / uczennicy:

- Czy ja się zgadzam z taką wizją świata?
- Czy to jest zgodne z moim światopoglądem?
- Czy podobnie oceniam to zjawisko?

Pytania krytyczne prowadzące do ukazania relacji sił / władzy:

- Jakie stereotypy utrwała / pokazuje książka?
- Czyja perspektywa jest pomijana / przemilczana?
- Jakie grupy społeczne taka wizja wspiera, a jakie – krzywdzi?
- Kto w tej historii ma władzę i nad czym? Czy podobnie jest w naszym świecie?
- Czy taka wizja świata jest sprawiedliwa?

Początki zdań

Są sytuacje, w których zapisanie złożonej i pogłębionej refleksji jest bardzo trudne dla uczniów i uczennic. Warto ich wesprzeć, pokazując schematy zdań do samodzielnego wypełnienia. Taki schemat nie powinien narzucać treści notatki, a raczej naprowadzić na właściwy sposób rozumowania.

Wnioskowanie:

- Bohater jest..., co widać w...
- Bohater jest... i ...
- Bohater jest ..., ale jest także...
- Bohater jest ..., mimo tego że jest także...
- Na początku bohater jest..., ale potem staje się...
- Wraz z rozwojem akcji bohater zaczyna zachowywać się inaczej / postępuje inaczej / zmienia się ... Dowodem na to jest...
- Autor użył symbolu, aby pokazać nam ...
- Autor użył ... i ..., aby nauczyć nas... / przekazać, że ... / pokazać nam...
- Autor wprowadził ... oraz ..., abyśmy mogli nauczyć się, że... / zrozumieć to, że...
- Autor ..., aby zmienić nasz pogląd na... / abyśmy przestali być pewni, że...

Interpretacja:

- Historia uczy nas, że...
- Możliwe przesłanie wynikające z historii brzmi...
- Ta opowieść nauczyła mnie, że ...
- Historia bohatera / bohaterki pokazała, że ważne jest...
- Zmieniłem / zmieniłam swój pogląd na..., ponieważ...
- ... jest mi bliskie, ponieważ...
- Ta historia przypomina mi...

Interpretacja krytyczna:

- Ta książka przekonuje nas, że... ALE JA SIĘ Z TYM NIE ZGADZAM, PONIEWAŻ...
- Kiedy myślę o..., ZACZYNAM ROZUMIEĆ, że...
- Utwór koncentruje naszą uwagę na..., ALE CO Z...
- Książka przekonuje, że..., ale TO NIE JEST SPRAWIEDLIWE, ponieważ...
- Taka wizja świata MOŻE KRZYWDZIĆ...

Argumentowanie na różnych etapach pracy z tekstem:

- Uważam, że....
- Z drugiej strony można pomyśleć / powiedzieć, że
- Wśród moich argumentów najważniejszy jest...
- Przedstawiony przeze mnie argument pokazuje, że...
- Na początku spójrzmy na...
- Ważnym pytaniem jest pytanie o ....
- Warto rozważyć, czy ....
- Przykładem z tekstu jest fragment.....
- Na przykład ....
- Trudno uwierzyć w to, że...
- W tekście powiedziane jest...
- Na podstawie lektury wiadomo, że...
- W odniesieniu do tekstu można powiedzieć...
- Na podstawie tego, co przeczytałem/przeczytałam...

Publikacja „Krytyczne czytanie ze Szkołą Edukacji” jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Publikacja powstała w ramach Programu Szkoła Edukacji Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Uniwersytetu Warszawskiego realizowanego przez Fundację Dobrej Edukacji.

© Copyright by Fundacja Dobrej Edukacji, Warszawa 2024

PRZEWODNIKI SZKOŁY EDUKACJI

UNIwersytet
Warszawski

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

SZKOŁA
EDUKACJI

POLSKO-AMERYKAŃSKIEJ FUNDACJI
WOLNOŚCI I UNIwersYTETU
WARSZAWSKIEGO